

Jaarverslag
2012
van de
Kunst-en
Erfgoed
Commissie

Het jaarverslag van de KEC 2012

begint met een overzicht van het werkplan 2012-2013 en de realisatie daarvan onderverdeeld naar de vier taken van de KEC.

Daarna volgen de beschrijvingen van de activiteiten die onder deze taken vallen. Behalve de punten uit het werkplan zult u hier nog meer zaken beschreven vinden die uitgevoerd zijn omdat er altijd lopende KEC-zaken zijn zoals onderhoud en beheer die aandacht vragen.

Tot slot wordt dit verslag afgesloten met aanvullingen op het werkplan 2013.

Deze aanvullingen zijn activiteiten die zich aandienen doordat de KEC open staat voor samenwerking binnen en buiten de Universiteit op het gebied van kunst- en erfgoed en waarvan zij denkt een zinvolle rol in te kunnen spelen Dit verhoogt de levendigheid en de draagkracht voor kunst en erfgoed binnen de universitaire gemeenschap.

Werkplan KEC 2012-2013

2012	2013	20XX	Museale / Communicatieve en Educatieve taak
2012	2013		<p>Artspot 3: Karikaturententoonstelling van FHML medewerkers</p> <p>Artspot 4: Tentoonstelling Marianne van der Heijden in samenwerking Van Bommel van Dam Museum en studenten</p> <p>Heritagespot 5: Uitwerking interviews met 'Founding Fathers' van de UM als invulling voor het Academisch Erfgoed project</p>
		20XX	<p>Kunst- en erfgoedrouterondleidingen blijven geven en goed blijven aanhaken bij bestaande UM events</p> <p>Maandelijks bijhouden van de rubriek 'In the spotlight' op de KEC website, met als doel de aandacht te vestigen op een kunst- of academisch erfgoedobject.</p> <p>Foto module ontwikkelen op de website en publiek maken</p>
Onderhoud en Beheer			
2012	2013	20XX	<p>Actualiseren van de kunst- en erfgoed route</p> <p>'Verborgene collecties' opsporen</p>
Aankoop			
2012	2013		<p>Installatie kunstwerk 'Dutch Light' van studio WM' in de Tongersestraat 6</p> <p>Installatie kunstwerk 'Neuron' van Titia Ex aan de loopbrug van de Universiteitssingel 60</p> <p>Opstart Artspot 5 voor Oxfordlaan 55 met werktitel 'Verkenningen'</p>
Advies en Beleid			
2012	2013	20XX	<p>Participatie aan vergaderingen van de Stichting Academisch Erfgoed i.v.m. het Unicum-project, in overleg met de Universiteitsbibliotheek</p>

Beschrijving van de uitgevoerde taken

2012 Museale taak / Communicatieve en Educatieve taak

TENTOONSTELLINGEN IN DE MUSEALE RUIMTE VAN DE MINDERBROEDERSBERG 4-6:

Heritage spot 2: 'Studentenwerving'

Deze expositie liep van september 2011 tot juli 2012 en gaf een overzicht van de advertenties die in de jaren 1986 –1993 ontworpen zijn om studenten te werven voor de Universiteit Maastricht. Het onderwerp van de tentoonstelling sprak UM medewerkers aan en vooral de begeleidende foto's uit het fotoarchief van de UM uit die tijd werden zeer geapprecieerd.

Artspot 3: 'Je probeert een ziel te vangen op papier'

Vanaf 25 oktober 2012 tot en met 19 januari was er wederom een expositie te zien die een deel van de UM geschiedenis visualiseerde.

In de periode van 1997 tot 2004 is een groep medewerkers van Gezondheidswetenschappen geportretteerd door de bekende striptekenaar Paul Kusters.

Ook deze expositie werd warm ontvangen. Als reden gaven bezoekers veelal aan dat de jonge universiteit immers ook een geschiedenis opbouwt die de moeite waard is om op terug te kijken, zowel vanuit de inhoud van het werk gezien maar ook als deel van een sociale geschiedenis al dan niet bekeken met een nostalgische blik.

De tentoongestelde werken van deze expositie worden na afloop van de expositie een permanente opgehangen op de 1ste op 2de verdieping van het gebouw aan de Universiteitssingel60.

Artspot 4: 'Collectie Marianne van der Heijden Expanded'

De praktische voorbereiding in samenwerking met het museum van Bommel van Dam en kunsthistorica Lies Netel voor de expositie over het werk van Marianne van der Heijden waren in dit jaar in volle gang. Zo werden er filmopnames gemaakt van de mozaïeken in de aula van de Tongerstraat 53 ten behoeve van een documentaire over het leven en werk van Marianne van der Heijden. Begeleidende teksten werden geschreven en Peter Cox maakte uitstekende foto's van de mozaïeken, die voor de tentoonstelling zullen worden gebruikt.

Ook werd een start gemaakt met het kiezen van de kunstwerken uit de collectie van Bommel van Dam die in de Minderbroedersberg vanaf januari volgend jaar tentoongesteld zullen worden. Een ervan echter betrof een grafiek, die de UM zelf in eigendom heeft. Deze lino 'Een vreemde Avond' werd dit jaar gerestaureerd, wat hard nodig bleek. Over de gehele prent bevonden zich donkere bruine puntjes die egaal verspreid over het oppervlak zichtbaar zijn, als gevolg van een zure ondergrond. Aan de randen van het kunstwerk waren duidelijk zichtbaar grote stukken papier afgescheurd. Er waren scheuren aan de randen en door UV stralingen was er kleurverandering in de lino opgetreden.

Vergé het papier restauratieatelier uit Maastricht heeft de restauratie van deze lino uitgevoerd. Museum heeft ook stagiaires van Fasos waarvan er een hand-en spandiensten verleende bij de tentoonstelling over het werk van Marianne van der Heijden in het museum zelf.

Verder gaat de stichting die het werk van Marianne van der Heijden in beheer had en nu overgedragen heeft aan het museum van Bommel van Dam gelden beschikbaar stellen voor een promotieplaats voor Lies Netel aan de Universiteit Maastricht. Haar onderzoek zal een verdere verdieping zijn van het werk van Marianne van der Heijden.

HeritageSpot 5: 'Oral history' project

De KEC werkte aan een onderzoeksvoorstel om aan de hand van een 'Oral history' project een bijdrage te leveren aan de geschiedenis van de UM met het oog op het lustrum van 2016. Een interview met een van de 'founding fathers', de inmiddels overleden Wynand Wijnen heeft dit jaar plaatsgevonden.

VERDERE PUBLIEKS ACTIES EN SAMENWERKING:

Kunst-en erfgoedtours

Dit jaar hebben weer een tiental gegendste kunst-en erfgoedtours plaatsgevonden. Ook de kunst-en erfgoedbrochures vonden gretig aftrek voor zowel bezoekers aan de universiteit als voor groepen medewerkers binnen de universiteit. Daarom heeft de KEC nieuwe brochures laten drukken en meteen een update gemaakt omdat het gebouw aan de Tongersestraat 6 het Commandantshuis er aan toegevoegd kon worden evenals het kunstwerk Dutch Light.

Opleiding studentgidsen

Met dank aan een Christoph Rauch die geïnteresseerde studenten heeft gerekruteerd zijn een aantal studentgidsen van UCM en Fasos opgeleid om kunst en erfgoedroutes voor groepen te verzorgen. Gidsen die al een jaar hebben gegendst kregen als dank hiervoor van de KEC een boek over een kunstonderwerp.

Kunsttour Maastricht 2012

Ook dit jaar heeft de KEC deelgenomen aan de Kunsttourdagen in Maastricht van 26 tot en met 28 mei. Een deelnemende kunstenaar aan de tour kreeg op de binnenplaats van Hof van Tilly de gelegenheid ter plekke een werk uit te voeren. Het resultaat was niet erg bevredigend te noemen, een mening die zowel door de KEC als de kunstenaar zelf gedeeld werd.

Varen naar Groen van Toen met Open Monumentendagen op 8 en 9 september

De Universiteit Maastricht nam dit jaar deel aan de Open Monumentendagen met als thema 'Groen van Toen' op 8 en 9 september.

Uit de website van open monumentdagen 2012:

'Ons gebouwde erfgoed kan niet los gezien worden van de omgeving waarin het is opgetrokken. Vrijwel alles wat we in Nederland aan groen hebben, is immers door mensen bedacht en aangelegd in relatie tot de gebouwde 'stenen' omgeving. Met Groen van Toen stelt de Stichting Open Monumentendag die relatie centraal'.

De KEC bood in dit kader in samenwerking met een aantal speciaal daarvoor opgeleide studentgidsen op zondag 9 september een eenmalig arrangement aan: Laat je varen naar Groen van Toen.

Dit arrangement hield in:

een rondleiding door een van de studentgidsen langs drie locaties van de Universiteit Maastricht leidde:

De voormalige Jezuïetentuin aan de Tongersestraat 53.

Het binnenhof van het Oud-Gouvernement aan de Bouillonstraat 1-3 en de Hof van Tilly aan de Grote Gracht 92.

Daarna was er voor de groepen een mogelijkheid per sloep, beschikbaar gesteld door het Sailcenter Limburg naar twee andere locaties van open monumentendagen te varen, het provinciehuis en de stuw van Borgharen in samenwerking met de Provincie en Rijkswaterstaat. De belangstelling voor het arrangement was overweldigend en we konden helaas niet alle aanvragen (200) honoreren.

Op 8 en 9 september waren de genoemde locaties ook zonder arrangement te bezichtigen, waarvan ook ruim gebruik werd gemaakt.

De samenwerking met de gemeente Maastricht(ook sponsor), Provincie Limburg, Rijkswaterstaat en Sailcenter Limburg verliep uitstekend.

Nog meer samenwerking:

- De KEC gaf wekelijks op verzoek van afdeling communicatie van Fasos die een facebook pagina over nieuws en wetenswaardigheden hebben geopend informatie over kunst en erfgoed aan de UM.

- In samenwerking met de redactie van Flash, een tweemaandelijks nieuwsbrief van de Facilitaire Dienst werd een stuk over de kunst en erfgoedroute in dit blad geplaatst. Er werd afgesproken de Flash van informatie voorzien als de KEC voor het blad geschikte informatie heeft.

- Met de conservator van het museum Vrijthof is na een kennismakend gesprek de intentie uitgesproken dat ten aanzien komende tentoonstellingen en initiatieven die tevens een raakvlak hebben met de activiteiten van het museum zal worden samengewerkt.

- Met Marres is afgesproken dat wij waar mogelijk elkaars activiteiten op de website zetten en publiek maken, wat deze zomer ook per direct uitgevoerd is.

- De KEC had en heeft contact met Rene Verspeek die nauw betrokken zal zijn bij de ontwikkelingen van de Tapijnkazerne als toekomstige UM locatie. De KEC ziet op dit terrein namelijk een unieke mogelijkheid aan de Universiteit Maastricht voor de stad Maastricht onze publieke ruimten, tuinen, binnenhoven toegankelijk te maken door middel van een beeldentuin. Een maatschappelijke betrokkenheid ligt voor het grijpen.

- De KEC heeft ook contact gezocht met de afdeling communicatie van de UM omdat zij van mening is dat de exploitatie van de kunst en erfgoedbrochure en route zeer aanvullend past bij de taken van deze afdeling.

Met afdeling communicatie is nu overeengekomen dat zij dit inderdaad overnemen en inpassen in de bestaande communicatie activiteiten.

De KEC zal echter verantwoordelijk blijven voor de inhoud van de kunst en erfgoedbrochures en zal toekomstige gidsen blijven opleiden.

WEBSITE:

In the Spotlight

De KEC heeft op de website een rubriek ' In the Spotlight' gemaakt om zo extra aandacht aan actuele zaken te geven op het terrein van kunst- en erfgoed.

Dit jaar waren er de volgende Spotlights:

- het nieuwe gerenoveerde Commandanthuis aan de Tongersestraat 6

- het kunstwerk Dutch Light

- de presentatie van het boek 'Grote Looierstraat 17 'geschreven door dr.Jos Notermans

Het boek bevat uniek fotomateriaal en geeft de geschiedenis weer vanaf de bouw van het voormalige Armenhuis in 1757 en de opeenvolgende bestemmingen, waarvan de meest recente bestemming de Universiteitsbibliotheek betreft.

Het Commandantshuis en Dutch Light

Het geheel gerenoveerde gebouw 'het Commandantshuis' aan de Tongerstraat 6 evenals het kunstwerk Dutch Light is uitgebreid beschreven en toegevoegd aan de KEC-website.

Fotoarchief

Eind dit jaar werd de laatste hand aan de fotoarchief module gelegd door de websitebouwer met een testfase om te kijken of de fotomodule werkt.

Naar verwacht zal het fotoarchief van de UM, inhoudend een selectie van foto's uit de periode 1974 tot en met 2000 vanaf 2013 voor bezoekers van de website toegankelijk zijn.

Met de afdeling communicatie en ADP werden gesprekken gestart om te bekijken op welke wijze dit fotoarchief experiment dat ten doel heeft de geschiedenis van de UM deelbaar te maken en levend te houden, gecontinueerd kan worden en geïntegreerd in de fotodatabase van afdeling communicatie.

'De fotomodule is nog niet van start gegaan maar alumni weten de weg al naar de foto's te vinden als ze op zoek zijn naar een foto uit hun studie tijd'. Getuige deze foto die na enige moeite werd opgespoord op aanvraag van een alumni.'

2012 Beheer en Onderhoud

Inventarisatie

De UM-kunstcollectie, die zich in de openbare ruimten van de Universiteit bevindt werd grotendeels in kaart gebracht.

De inventarisatie van kunstwerken in de werkruimten van de medewerkers staan voor 2013 op het programma van de KEC.

Onderhoud

- In februari heeft de KEC de sculptuur de '[Brainwave](#)' van [Jan van Munster](#) de onder handen genomen voor een grootse schoonmaak om daarmee levensduur van dit uit lange neonbuizen bestaande kunstwerk te verlengen maar ook om de lichtopbrengst te vergroten.

Dit vroeg om een zeer voorzichtige hand omdat de lange neonbuizen waar het kunstwerk uit bestaat snel stuk konden gaan.

- In afstemming met de facilitaire dienst Vastgoed werden een twintigtal kunstwerken aan de Universiteitssingel 50 naar een tijdelijke opslag gebracht in verband met de verbouwing rond twee collegezalen. Na de verbouwing die in de zomerperiode plaatsvond werden de werken weer zorgvuldig teruggehangen.

- De gebouwenbeheerder van de Universiteitssingel 50 wil graag een beeld verplaatst hebben van [Frans Gast](#) omdat het in de weg zou staan voor een soort Wall of Fame van UM medewerkers.

Na onderzoek bleek dat en het object moeilijk verplaatsbaar en toch niet zo in de weg te staan dat de achterliggende wand niet te zien was.

- De medewerkers van de Tongersestraat 6 waar het kunstwerk hangt hebben de KEC verzocht om de programmering aan te passen. Men vindt het jammer dat het s avonds zo weinig verlicht en afwisselend wordt. Medewerkers zijn ook s avonds in dit gebouw aanwezig is. In overleg met de kunstenaars is de programmering aangepast zodat ook s avonds het kunstwerk meer straalt.
- Het kunstwerk [The Untouchables](#) van Sabine is wederom erg stoffig door een verbouwing in de hal van de Bouillonstraat. Met het gebouwenbeheer is nu afgesproken dit in tegenstelling tot eerdere schoonmaakacties zelf ter hand te nemen om de kosten niet te hoog laten oplopen.
- De KEC heeft op verzoek van de Universiteitsbibliotheek de naambordjes verzorgd van alle kunstwerken, die in de Bibliotheek in de Looierstraat 17 hangen, geheel in stijl van de vormgeving van de KEC.
Ook werden [deze werken](#) op de website van de UM-collectie gezet, zodat zij opzoekbaar zijn.
- Op aanvraag van de vakgroep Work & Social Psychology zijn de herkomst van 2 werken achterhaald die met hen zijn meeverhuisd van de Universiteitssingel 5 naar de Universiteitssingel 40. Het bleken de fotowerken van Karin Hendriks te zijn die zijn aangekocht omdat zij de UM medewerkers kunst prijs 2005 had gewonnen.
- In overleg met de gebouwenbeheerder van Fasos werden alle gebouwen van Fasos beschreven voor zover dit niet het geval was. Foto' werden erbij gezocht en deze gebouwen zijn aan de website toegevoegd. Fasos zelf heeft stickers waarop een 2dbarcode staat aangebracht op de naamborden van de gebouwen, zodat ook via deze code een directe link naar meer informatie over de gebouwen op de KEC-website kan worden verkregen.

BEHEER

Medische objecten

Skillslab heeft haar ruimten gerenoveerd en geeft een aantal objecten aan de KEC, die zij in het verleden gebruikt hebben bij het onderwijs. Zoals oude meetinstrumenten en een respirator. Op dit moment weet de KEC nog geen bestemming hiervoor maar mogelijk zullen na selectie dit objecten kunnen worden die een museale opstelling van de geschiedenis van de UM zouden kunnen vormen.

Eerste bul van de RL

Er werd overleg gevoerd met Peter Cuypers die als eerste aan de Rijksuniversiteit Limburg promoveerde. De biochemicus Peter Cuijpers gaf zijn oorkonde en fotoalbum over deze gebeurtenis in langdurig bruikleen af in de hoop dat de kunst-en erfgoedcommissie er een goede plaats voor zou vinden. Deze bul bleek de eerste bul te zijn die op 7 mei 1976 aan de toenmalige Rijksuniversiteit Limburg werd uitgereikt aan drs. P.A. Cuijpers na zijn promotie tot doctor in de geneeskunde.

De KEC zal met een verslag van het interview met Peter Cuijpers en plaatsing van foto's over deze promotie uit 1976 een spotlight op de KEC-website hieraan wijden.

Objecten van medewerkers

- Er was overleg met H. Philipsen in verband met in bruikleen name van enkele objecten die in relatie staan met de opening van de R.L. in 1976 (o.a. bordjes).
- De inventarisatie van de collectie Ine Kuppen (foto's, dvd's, smoelenboeken) werd in overleg met archivaris Jean Franssen afgerond.
- Er vond een gesprek plaats met Job Metsemakers die een 'uitschuif registratiesysteem' in bezit heeft dat uit de voormalige Jezuïetenklooster aan de Tongersestraat 53 komt. Met dit systeem kon men / broeder-overste overzicht houden wie al dan niet aanwezig was.

**Kunstwerk:
'Dutch Light'**

Op 23 maart dit jaar was er een feestelijke opening van de Service Science Factory aan de Tongersestraat 6 waar tevens het nieuwe kunstwerk '[Dutch Light](#)', gemaakt in opdracht van de KEC in het kader van de Percentageregeling, onthuld werd door de beide kunstenaars van studio WM. De kunstenaars richtten voor die dag ook een kleine expositie in over hoe het kunstwerk tot stand gekomen was.

Het kunstwerk bestaat uit een soort raam, waarbinnen tweeënveertig bloemen zijn vormgegeven met ieder zes LEDs. Dit lichtobject reageert op veranderingen in de lucht buiten door verschillende lichtspellen te tonen die de beweging van de wolken als het ware simuleert. Wanneer er wolken over het pand komen wordt dit zichtbaar door het aan- en uitgaan van de bloemen in organische patronen.

Het kunstwerk is heel mooi te bekijken vanaf elke verdieping en het is een elegante eigentijdse invulling geworden van een kroonluchter in de monumentale trappenpartij van het pand, die met de in hout uitgesneden figuren al bijzonder is.

Scouting jonge kunstenaars:

Dit jaar heeft de KEC tijdens de eindexamenpresentatie van de Academie voor beeldende Kunst in Maastricht een jonge kunstenaar gescout met intrigerend werk, Saskia Mouchart. In overleg met haar zal worden bekeken om haar eindexamenwerken aan de UM tentoon te stellen.

Percentageregeling ten behoeve van kunst in de Oxfordlaan 55?

De nieuwe bewoners van dit pand hadden bij het betrekken van het gebouw aangegeven graag kunst te willen maar vooralsnog waren er geen middelen in het kader van de Percentageregeling beschikbaar gesteld. De KEC is daarom naarstig op zoek gegaan naar manieren om dit gebouw van kunst werken te voorzien. Wordt vervolgd.

Aankoopbeleid

Door inventarisatie werd een notitie geschreven over de UM kunstcollectie en hoe deze verzameling tot stand kwam. Daardoor werd het beter mogelijk na te denken over hoe de KEC voor UM het kunstbeleid de komende jaren gaat invullen. Met dit doel werd een werkgroep gestart, bestaande uit 2 leden van de Raad van Advies en een van de leden van de KEC

Stichting Academisch Erfgoed en Universiteitsbibliotheek

De KEC onderhield contact met de [Stichting Academisch Erfgoed](#) (SAE) en de universiteitsbibliotheek in verband met:

- het maken van een nieuwe SAE-website [academische collecties](#) vanuit de KEC werden foto's met de beschrijvingen aangeleverd voor "in de vitrine".
- het aanzwengelen van een MARBLE-project 'Going on Expedition – travels into the unknown', waarbij studenten aan de hand reisboeken (wel honderden!) uit de Jezuïetencollectie onderzoek

gaan doen naar de culturele uitwisseling tussen Europa en Noord-Amerika, China en Japan tijdens de zeventiende en achttiende eeuw. Dit project past in het samenwerkingsproject tussen het tropenmuseum Amsterdam, de Stichting Academisch Erfgoed en Wikimedia Commons met als doel wetenschappelijke expedities (in brede zin) voor een algemeen publiek toegankelijk te maken.

Financiën

Na het overlijden van Martin Geurts heeft de KEC nu een nieuwe penningmeester in de persoon van Peter Pelzer aangesteld voor de KEC die met veel interesse en enthousiasme voor kunst en erfgoed graag bereid is deze taken over te nemen.

Raad van Advies

De KEC dankt de raad van Advies voor het meedenken en kritisch maar ook creatief meekijken naar KEC werkzaamheden en tevens dank voor het ambassadeur-zijn om de interesse in kunst- en erfgoed aan de UM te vergroten.

Aanvullingen van KEC activiteiten op werkplan 2013

2013	20XX	
		<i>Artspot 6: 'A Blend', een tentoonstelling van een keuze uit de UMcollectie</i>
		<i>HeritageSpot 6: 'Op Expeditie', een tentoonstelling in samenwerking met studenten over werken uit de Jezuitencollectie</i>
		<i>Inventarisatie van kunstwerken op kunst op kamers van medewerkers</i>
		<i>Start restauratie kunstwerken uit depot</i>
		<i>Start Aankoop kunstwerken</i>
		<i>Notitie Inventarisatie kunst aan de UM</i>
		<i>Notitie Kunst en Aankoop met werkgroep leden uit RVA</i>

Leden KEC 2012

Voorzitter Rein de Wilde
Penningmeester Martin Geurts/Peter
Pelzer
Secretariaat Marlies Romero
Conservator Annemieke Klijn
Conservator Mieke Derickx

Leden van de Raad van Advies

Kie Ellens
Harrie Hillen
Ree Meertens
Rob van Duijn
MARIKE van Helden
Aalt-Willem Heringa
Ingrid Wijk
Christoph Rauch
Guy Jaegers

